
Protokoll

Mellomkirkelig råd (MKR)

27.-28.11.2013

Kirkens hus, Oslo

Til stede:

Kjetil Aano (leder), Leif Christian Andersen, Marianne H. Brekken (under sakene 31 (LVF og KV), 32, 34, 35, 36, 37, 39 og 41), Helga Haugland Byfuglien (LVF-representant) (under sakene 31 (KV og LVF) og 37), Kjetil Drangsholt, Cathrine Waaler Halstensen (under sakene 31 (Porvoo), 33, 38, 40, 42, 43, 44, 45 og 46), Anne Marie Helland (KNs representant) (under sakene 31 (Porvoo), 33, 38, 40, 42, 43, 44, 45 og 46), Ingjerd Hedberg (vara for Hilde Nygaard Ihle), Oddhild Johnsen Klevberg, Aslag Lajord, Kjell Nordstokke (ikke under sakene 31 og 40), Erling J. Pettersen (BMs representant), Kristine Sandmæl, Bjørn Solberg (vara for Andreas Henriksen Aarflot) (ikke under sakene 30, 31 (KV og LVF) og 37) og Ann-Mari Aas

Forfall:

Stephanie Dietrich (TN-leder), Kjetil Fretheim (KISP-leder), Hilde Nygaard Ihle, Jenny Skumsnes Moe (LVF-representant), Andreas Henriksen Aarflot

Til stede fra sekretariatet:

Berit Hagen Agøy (generalsekretær), Guro Almås, Liv Janne Dehlin, Torill Edøy, Beate Fagerli, Knut Hallen, Jens-Petter Johnsen, Susanne Lende, Sven Thore Kloster og Einar Tjelle

Gjester:

Stig Utne og Tor Kristian Birkeland

Som vanlig ble hver sak presentert av en saksordfører. Møtet ble ledet av MKRs leder Kjetil Aano.

Saksliste

- Sak MKR 30/13: Protokoller
- Sak MKR 31/13: Saker i de økumeniske organisasjonene:
- Sak MKR 32/13: Orienteringssaker
- Sak MKR 33/13: Referatsaker
- Sak MKR 34/13: Folkekirke: Oppfølging av ekklesiologiens diakonale dimensjon
- Sak MKR 35/13: Den norske kirke og menneskerettighetene (KM 2014) (3. gangs behandling)
- Sak MKR 36/13: Økumenisk handlingsplan
- Sak MKR 37/13: KVs generalforsamling 2013
- Sak MKR 38/13: Visjonsdokument for Den norske kirke 2014–2019 (KM-sak)
- Sak MKR 39/13: Samliv og samlivsordninger i et kirkelig perspektiv (KM-sak)
- Sak MKR 40/13: MKRs engasjement for Sri Lanka Sak MKR 41/13: Klimavalg 2013 - Evaluering
- Sak MKR 41/13: Klimavalg 2013 - Evaluering
- Sak MKR 42/13: Oppnevning av medlemmer til Kontaktgruppa Islamsk Råd Norge – Mellomkirkelig råd (2014-17)
- Sak MKR 43/13: Oppnevning av leder for Teologisk nemnd 2014-15
- Sak MKR 44/13: Oppnevning av leder for KISP 2014-15
- Sak MKR 45/13: Oppnevning av medlemmer til Norsk Teologisk Samtaleforum (NTSF) 2014-15
- Sak MKR 46/13: Den norske kirkes grunnlag (KM-sak)

1. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 19.-20. september 2013

Vedtak:

Protokollen ble godkjent.

2. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 9. oktober 2013

Vedtak:

Protokollen tas til etterretning.

MKR 31/13   Saker fra de økumeniske organisasjonene

Kirkenes verdensråd (KV)

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar Rapport fra KV-konsultasjon om «Politicisation of Religion, Religionisation of Politics and Rights of Religious Minorities», Genève, 16.-18. september 2013, til orientering.

Det lutherske verdensforbund (LVF)

MKR's behandling:

Det ble i samtalen understreket at Luther bare var 25 år da han la fram de 95 tesene den 31.10.1517. Det er viktig at vi har en økumenisk og «ung» profil på arbeidet med reformasjonsjubileet. Rådet merket seg også at LVFs Worlds Service har fått EUR 600.000 fra EUs Nobelpris 2012, øremerket fredsbyggende skolearbeid i Sør-Sudan.

Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd tar følgende saker til orientering:

Protokoll fra møte i LVFs Nasjonalkomité 9. oktober 2013
Rapport fra LVFs årlige europeiske møte, Helsinki
Gender Policy fra LVFs rådsmøte

2. LVF ber om at LVFs *Gender Policy* blir tatt opp igjen for en diskusjon i rådet på neste møte.

Porvoo

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

1. Rapport fra Den internasjonale reformasjonkongressen i Zürich 6.-10.10.2013
2. Invitasjon til samtale mellom pinsebevegelsen og Dnk
3. Cop19, Warszawa
4. Rapport fra jødisk-kristen-muslimsk delegasjonsreise til Israel og Palestina 4.-10. februar 2013
5. Søsterkirkeavtaler og handlingsplaner for samarbeid med Den evangeliske kirke av luthersk bekjennelse i Brasil (IECLB) og for samarbeid med Den evangelisk-lutherske kirke i Jordan og Det hellige land (ELCJHL)
6. TOL-materiell
7. Religionsteologisk konsultasjon 4.12.2013
8. Seminar 3.12.2013 om From Conflict to Communion: Lutheran Catholic Common Commemoration in 2017
9. Barentssamarbeidet
10. Kirkeuka for fred i Israel og Palestina

MKR's behandling:

Ad pkt. 2: I dette arbeidet bør Kirkens Nødhjelps samarbeid med pinsebevegelsen i Norge bringes inn.

Ad pkt. 7: Det ble delt ut et nytt ressursmaterieell om antisemittisme, islamofobi og antisiganisme, til bruk i Den norske kirke. Arbeidet har MKR gjort i samarbeid med Kirkelig dialogcenter.

MKR-32/13 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar sakene til orientering.

1. Referat fra møte i Samarbeidsråd for menighet og misjon 25. september 2013
2. Referat fra møte i Den norske kirkes nord/sør-informasjon 11.09.2013
3. Referat fra møte i Nådens fellesskap 7. oktober 2013
4. Protokoll fra Kirkerådets møte 26.-27. september 2013
5. Referat fra kontaktgruppen med Buddhistforbundet 23. september 2013
6. Protokoll fra møte i UKM
7. Protokoll fra møte i kontaktgruppa mellom Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke 10.06.2013 og 10.09.2013 (u.off.)
8. Referat fra rådsmøte i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn 14.11.2013
9. Protokoll fra møte i Teologisk nemnd 24.-25. oktober

MKR-33/13 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar referatsakene til orientering.

MKR's behandling:

Det ble orientert om en samtale og prosess i Teologisk nemnd (TN) som handler om flere nyere økumeniske dokumenter, ikke minst «The Church», og som understreker sammenhengen mellom ekklesiologi og diakoni. Internasjonalt er det en bevegelse bort fra *aktørens* diakoni og mer mot *kirkenes* diakoni, og bort fra et *eklesiologisk tyngdepunkt* til et kirkelig *misjonalt tyngdepunkt*. Refleksjoner rundt dette anses som viktige i forhold til arbeidet med kirkeordning. TN ønsker å jobbe med hvordan man ser kirken som en diakonal størrelse i seg selv, og hvordan dette reflekteres inn i kirkeordningen. Foreløpig har det blitt avholdt to seminarer om folkekirken i TN-regi, ett med fokus på tilsyn, og ett med fokus på diakoni. Det trengs noen runder til på hvordan vi kan ta dette videre. Samtidig har vi fått folkekirkebegrepet i fanget, et begrep som trenger utdyping, gjerne knyttet til visjonen om å være bekjennende, tjenende, åpen. I den nye konteksten vi befinner oss i, trengs det oppdatert ressursmaterieell om dette.

MKR-34/13 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tok saken til orientering og ber om at Teologisk nemnd arbeider videre med dette for mer konkrete innspill. MKR ber om å få saken tilbake på et senere tidspunkt.

MKR's behandling:

MKR drøftet saken og kom med noen forslag til justeringer i vedtaksteksten.

MKR-35/13 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber Kirkerådet om at den framlagte saksfremstillingen og forslaget til vedtak legges frem til behandling på Kirkemøtet 2014, med følgende endringer/tillegg:

- Vedtakspunkt 4, andre strekpunkt:
Setningen «Både profetisk tale (maktkritikk) og advocacy (beslutningspåvirkning) er aktuelle metoder her» endres slik:
«Både maktkritikk og beslutningspåvirkning er aktuelle metoder her.»
- Vedtakspunkt 7, andre kulepunkt:
Tillegg i første setning: Opprette en uavhengig nasjonal institusjon, *underlagt Stortinget*, som får både mandat og tilstrekkelige ressurser til å være en effektiv pådriver for å fremme og beskytte menneskerettighetene i Norge. (tillegg i kursiv).
- Sakspapiret bør, i avsnittet *Rettighetshaver og pliktbarer*, inneholde en noe grundigere redegjørelse for kirken som moralsk pliktbarer, og det anbefales å referere, eventuelt sitere, tatt fra utredningen *Sett undertrykte fri*.

MKR's behandling:

Det ble anbefalt å snakke om et ressursdokument i stedet for en plan. Her bør en tenke på å utvikle ressurser som kan hjelpe lokalmenigheter til å se seg selv som del av en verdensvid kirke og et bredere kristent fellesskap i Norge.

Vi bør bekrefte den daglige økumenikken som menigheter faktisk holder på med når de samarbeider lokalt. Det oppmuntrer, vi har masse bra arbeid som eksisterer. Men et ressursdokument må også utfordre på profesjonelt nivå, mellomnivå og lokalt nivå.

Det må jobbes med økumenisk bevissthet når vi lager ny kirkeordning og forbereder reformasjonsjubileet. Også i trosopplæring må økumenikk være sentralt. Det er viktig at økumenikken åpner opp slik at en ser muligheten for samarbeid lokalt, f.eks. gjennom bønn, informasjon om egen og andres tro som kan gi svar på spørsmål.

UKM-sak 6 er et godt dokument, ressurser er bra hvis en kan bevare det enkle og gode språket. Utfordringen er å trekke inn viktige ressursdokumenter fra KV, LVF og andre partnere. Viktig å trekke inn de økumeniske organisasjonene, der er det mye som kan gi saken et visjonært uttrykk.

Kunnskap om Nådens fellesskap og Porvoo er viktig og kan brukes lokalt.

Rådet vil senere ta stilling til om dette skal bli en KM-sak. UKM-saken er forbilledlig. En kan tenke to ting, ressurser og sak, disse to kan kombineres.

MKR-36/13 Vedtak:

MKR ber sekretariatet om å legge frem en plan for arbeidet med et grunnlagsdokument og annet ressursmaterieell om økumenikk i Den norske kirke i tråd med de innspill som kom frem i samtalen.

MKR's behandling:

Det ble gitt en fyldig rapport fra generalsekretæren, samt vist bilder og filmsnutter. Flere av de øvrige som deltok under generalforsamlingen, bidro også.

Generelt er man meget fornøyd med arrangementet.

Det blir skrevet en rapport til Kirkemøtet samt en utvidet rapport til MKR, bl.a. om hvordan vi kan følge opp anliggender fra generalforsamlingen. Vi må bruke flere MKR-møter på å arbeide med etterarbeid/kommunikasjon.

MKR-37/13 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering og ber sekretariatet merke seg de innspill til oppfølging av KVs generalforsamling som kom fram i møtet.

MKR's behandling:

Mellomkirkelig råd drøftet saken og var i hovedsak godt fornøyd med visjonsdokumentet slik det nå foreligger.

Forholdet mellom begrepene bekjennende – misjonerende – tjenende – åpen ble problematisert, men rådet anbefaler at man likevel fastholder begrepene i det som vil være en omstillingsperiode for Den norske kirke i årene framover.

MKR-38/13 Vedtak:

Mellomkirkelig råd anbefaler Kirkerådet å vedta forslaget til *Visjonsdokument for Den norske kirke for 2015-2019*.

MKR's behandling:

Mellomkirkelig råd konsentrerte seg hovedsakelig om de økumeniske sidene ved saken og ber om at Kirkerådet merker seg følgende:

- Mellomkirkelig råd er opptatt av å synliggjøre de medmenneskelige sidene i saken, og at situasjonen til homofile og deres nærmeste som er direkte berørt av saken, synliggjøres og vektlegges i sakspapiret som går til Kirkemøtet.
- Saken utfordrer det økumeniske samarbeidet, men samtidig har økumenikken språk, metodikk og arenaer for de krevende samtaler og for å håndtere uenighet i teologiske og etiske spørsmål. Det er viktig å være klar over at enheten utfordres uansett hvilken konklusjon Kirkemøtet trekker. Det er derfor nødvendig at de gode erfaringene med økumeniske samtaler om samlivsspørsmål også tas med i sakspapiret til Kirkemøtet.
- Mellomkirkelig råd advarer mot å trekke Mekane Yesus-kirkens relasjon til Svenska Kyrkan og ELCA inn i denne saken. Relasjonen mellom disse kirkene er komplekse av flere grunner og egner seg derfor ikke uten videre som eksempel på hvorledes uenighet om homofili påvirker relasjonene mellom kirker. Det er mer relevant å trekke inn hvorledes medlemskirkene i Det lutherske verdensforbund faktisk håndterer uenighet om homofili innenfor fellesskapet.

Øvrige innspill fra samtalen oversendes sekretariatet.

MKR-39/13 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber om at de innspill som kom frem i møte 27. november 2013, tas med i arbeidet med kirkemøtesaken om samliv og samlivsordninger.

MKR's behandling:

Stig Utne orienterte rådet om MKR's mangeårige arbeid på Sri Lanka, samt det siste årets utvikling og initiativ om nytt prosjekt.

MKR-40/13 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd takker Stig Utne for et viktig og mangeårig fredsenjasjement for Sri Lanka.
2. MKR ønsker å støtte opp om Den norske kirkes samarbeid med kirkerådet på Sri Lanka og det internasjonale økumeniske nettverket for Sri Lanka, ENSL.
3. Under forutsetning av ekstern økonomisk støtte og kapasitet vil Mellomkirkelig råd bidra til å igangsette et pilotprosjekt mellom kirkerådet på Sri Lanka og IHM i Sør-Afrika.
4. Mellomkirkelig råd ser fram til å få en oppdatert orientering om samarbeidet med kirkerådet på Sri Lanka på MKR-møtet i september 2014.
5. Mellomkirkelig råd forutsetter at videre oppfølging skjer i nær kontakt med, Fredplattformen i Norges Kristne Råd, Stiftelsen Karibu og Det norske menneskerettighetsfond, samt i dialog med Buddhistforbundet.

MKR's behandling:

Mellomkirkelig råd hadde en samtale om «Klimavalg 2013» og evalueringen av denne. Det ble gitt gode tilbakemeldinger, ikke minst til at klima faktisk ble et tema under valgkampen og det gledelige i at en så stor bredde av kirkelige aktører ble med. Mellomkirkelig råd hadde samtidig noen kritiske merknader om at noen elementer i kampanjen kunne oppfattes som partipolitisk stillingtagen. Mellomkirkelig råd ønsket å tydeliggjøre dette og foreslår derfor noen endringer i forslag til vedtak i Kirkerådet.

MKR-41/13 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd tar evalueringen av Kirkerådets og Skaperverk og bærekrafts deltakelse i kampanjen Klimavalg 2013 til orientering.
2. Mellomkirkelig råd har følgende forslag til endret vedtak i Kirkerådet:
  1. Kirkerådet tar evalueringen av Kirkerådets og Skaperverk og bærekrafts deltakelse i kampanjen «Klimavalg 2013» til orientering.
  2. Kirkerådet er glad for at dette engasjementet styrker det kirkelige samarbeidet for vern om skaperverket og kampen for rettferdighet. Kirkerådet er glad for at så mange kirkelige aktører har engasjert seg og deltatt i denne kampanjen. Dette styrker klimasaken og kirkenes felles vitnesbyrd om vern av skaperverket.

3. Kirkerådet har forståelse for at deltakelse i en så bred allianse som «Klimavalg2013» medfører at Den norske kirke ikke kan styre alle initiativ. Enkelte elementer i kampanjen var kontroversielle og ble oppfattet som partipolitisk stillingtagen. Kirkerådet vil likevel understreke at et bredt folkelig samarbeid i spørsmålet om klima og miljø er helt avgjørende for å skape nødvendige politiske handlinger.
4. Kirkerådet ønsker at både Den norske kirke og samarbeidsprosjektet *Skaperverk og Bærekraft* fastholder og intensiverer sitt klimaengasjement. Kirkerådet vil understreke viktigheten av at vi som kirke er bevisste på våre spesifikke kristne bidrag i klimaarbeidet. Kirken må ta i bruk både et allment politisk, men også kirkelig teologisk og etisk språk ut i fra de ulike kontekstene vi kommuniserer i.
5. Kirkerådet vil vurdere kritisk hvilke aktiviteter og aksjoner som er hensiktsmessige og formålstjenlige for arbeidet med klimaspørsmål.

MKR 42/13   Oppnevning av medlemmer til Kontaktgruppa Islamsk Råd Norge – Mellomkirkelig råd (2014-17)

MKR-42/13 Vedtak:

Mellomkirkelig råd oppnevner følgende personer til kontaktgruppa for MKR og IRN:

Mellomkirkelig råds generalsekretær (ex officio) (for perioden 2014-2017)

Kirkelig Dialogsentrums daglig leder (ex officio) (for perioden 2014-2017)

Domprosten i Oslo (ex officio) (for perioden 2014-2017)

Gerd Marie Ådna (for perioden 2014-2017)

Ivar Flaten (for perioden 2014-2017)

Carsten Schuerhoff (for perioden 2014-2017)

Anne Hege Grung (for perioden 2014-2015)

Sunniva Gylver (for perioden 2014-2015)

I tillegg oppnevner Norges Kristne Råd to observatører og Kirkens Nødhjelp én observatør til kontaktgruppa.

MKR 43/13   Oppnevning av leder for Teologisk nemnd 2014-15

MKR-43/13 Vedtak:

Mellomkirkelig råd gjenoppnevner Stephanie Dietrich som leder av Teologisk nemnd fra 2014-15.

MKR 44/13   Oppnevning av leder for KISP 2014-15

MKR-44/13 Vedtak:

Mellomkirkelig råd oppnevner Eilert Rostrup som KISP-leder for perioden 2014-15.

MKR 45/13   Oppnevning av medlemmer til Norsk Teologisk Samtaleforum (NTSF) 2014-15

MKR-45/13 Vedtak:

Mellomkirkelig råd gjenoppnevner Beate Fagerli og Ådne Njå som medlemmer til Norsk Teologisk Samtaleforum for perioden 2014-15.

MKR 46/13   Den norske kirkes grunnlag (KM-sak)

MKR's behandling:

Mellomkirkelig råd drøftet saken og ga sin tilslutning til det videre arbeidet med den, slik det skisseres i sakspapiret. Rådets kommentarer til selve grunnlagsteksten oversendes sekretariatet.

MKR-46/13 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber sekretariatet merke seg de innspill som fremkom i samtalen, og slutter seg ellers til utkastet til dokumentet *Den norske kirkes grunnlag*.

Neste møte i MKR: **26.-27. februar 2014 på møterom Agder/Bjørgvin, Kirkens hus.**